

60 il elm və təhsilin xidmətində

Görkəmli psixoloq alim Əbdül Əlizadənin xatirəsinə həsr olunur

Təhsilin nəzəriyyə və praktikası ilə məşğul olmuş görkəmli pedaqoq, əməkdar elm xadimi, psixoloq-alim, professor Əbdül Əlizadə artıq bir ildir ki, dünyasını dəyişmişdir. Alimin unudulmaz xatirəsinə yad edərək, onun elmi-pedaqoji fəaliyyətinə həsr olunmuş yazını oxuculara təqdim edirik.

Azərbaycan elminin nəhənglərinin biri, əməkdar elm xadimi, psixologiya elmləri doktoru, professor Əbdül Əlizadəyə layiq fikir söyləmək çətindir. Çünki onun həyatı boyu yaratdığı ən gözəl əsər haqqında söz deyilməlidir. Bu əsər - Əbdül Əlizadə fenomenidir.

Əbdül Əlizadəni yaxından tanıyanlar yaxşı bilirlər ki, tərifi, tərənnümü ehtiyac duymayan bir insan kimi belə münasibət ona həmişə yabançı görünüb. Ona görə də istərdik ki, onun haqqında söyləyəcəklərimiz yalnız mütəxəssis-psixoloq rəyi kimi qəbul edilsin.

Əbdül Əlizadə psixologiya sahəsinə təsadüfən gəlmədiyini, yüksək elmi, analitik təfəkkürünü, mahir tədqiqatçılıq və müəllimlik qabiliyyətini bütöv varlığı, şəxsiyyəti ilə sübut etmişdir. Məlum deyil, Əbdül müəllim başqa bir peşə sahibi olsaydı, bu zirvəni fəth edə bilirdimi, amma dəqiq məlumdur ki, psixologiya elmi, xüsusilə Azərbaycan psixologiya elmi çox şey itirərdi.

Əbdül Əlizadə haqqında yazı yazanda narahatlıq keçirməmək olmur. Sanki səhrli suya toxunmuş kimi ehtiyat etməli olur. Bizə elə gəlir ki, bu tərəddüd Ə.Əlizadə yaradıcılığının dərinliyi, bütövlüyü və harmoniyasına ehtiyatlı, məsuliyyətli yanaşma zərurətindən doğur. Əbdül Əlizadə yaradıcılığından yazmaq üçün, ən azı bu zəngin elmi irsə əhatəli tanış olmaq lazımdır. Bununla belə, Ə.Əlizadə yaradıcılığında cəlbədicilik də var. Bu elmi irsə tədqiqatçıları pozitiv enerji mənbəyi kimi özünə çəkir. Məhz bu xüsusiyyətlərinə görədir ki, Azərbaycan psixologiyasında heç kəsin konkret olaraq təklif etmədiyi, müəyyənləşdirmədiyi bir ənənə yaranıb: Ə.Əlizadənin əsərlərinə istinad etməyən, iqtibaslar verilməyən tədqiqat işi ciddi qəbul olunmur. Bütün bunlar bizi Əbdül Əlizadənin şəxsiyyəti ilə harmoniya yaranan zəngin, maraqlı fikirlərlə, konsepsiyalarla, ideyalarla dolu elmi irsi ilə yaxından tanış olmağa tədqiqatçıları onun mahiyyəti, məzmunu, istiqamətləri ilə bağlı araşdırmalara sövq edir və psixoloqlar bunu, ən çətin, ən məsuliyyətli, ən mötəbər tədqiqat sayırlar.

Professor Əbdül Əli oğlu Əlizadə psixologiya elminin yaradıcısı və titanik tədqiqatçılarından olan Vilhelm Vundtun doğum tarixindən 1 ər sonra - 1932-ci il avqust ayının 16-da Bakı şəhərində dünyaya gəlmişdir. Ə.Əlizadənin həyatının psixoloji salnaməsi isə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tələbəsi kimi, bu bənərsiz elmin enişli-yoxuşlu yollarında fərhələ addımladığı gündən yazılmağa başlayıb.

1950-ci illərin ortalarında Rusiyada baş verən hadisələr psixologiyada yeni yanaşmalara yol açdı. Bu elm bir qədər müstəqil yol tutaraq tədqiqatların əhatə dairəsini genişləndirirdi. Ə.Əlizadənin 1955-1960-cı illərdə apardığı tədqiqatlarda biz bu təsirləri aydın izləyə bilir. Həmin dövrdə Azərbaycanda da psixologiya elminin yeni mərhələsi başlandı. Bu, bir tərəfdən psixologiya elminə marağın artması, digər tərəfdən yüksək ixtisaslı, peşəkar gənc psixoloqların gəlişi ilə bağlı idi. Həmin dövrün gənc psixoloqları sırasında bu gün psixologiya elminin ağısaqqallarından olan, respublikada psixologiya elminin inkişafında əvəzsiz xidmətlər göstərmiş professor Əbdül Əlizadə də vardı.

1975-ci ildə Əbdül Əlizadə "Cinsi dimorfizm və şəxsi qarşılıqlı münasibətlərin formalaşmasının psixoloji

xüsusiyyətləri" mövzusunda doktorluq dissertasiyasını müdafiə etdi. Bu dissertasiya Rusiya və Azərbaycan psixologiyasında bir tərəfdən psixoloji cins, digər tərəfdən cinsi fərqlər konsepsiyasının formalaşmasında önəmli rol oynadı. Şəxsiyyət probleminə cinsi fərqlər baxımından yanaşmanın etnopsixoloji əsaslarını qoymuş bu tədqiqat işi psixologiyanın yeni sahəsi kimi istinad nöqtəsinə çevrildi. Təsədüfi deyildir ki, E.S.Kuzmininin "Sosial psixologiya" (LDU, 1979) əsərində A.A.Bodalyov, İ.S.Kon, A.Q.Xripkova kimi tanınmış alimlərin sırasında professor Əbdül Əlizadənin də adı qəkilir və ona yüksək qiymət verilir.

Artıq 80-ci illərin əvvəllərində cinsi fərqlərin psixologiyası cinsi təbiyyətlərdən biri idi. Həmin vaxtlar bu tədqiqatlar Əbdül Əlizadənin SSRİ məkanında cinsi fərqlər və cinsi təbiyyətlərinə tanınmış alimlərdən birinə çevirdi. Bununla belə Əbdül Əlizadə öz milli köklərinə çox bağlı alim idi. Onun elmi yaradıcılığında, təhsil psixologiyası və etnopsixologiyaya ilə bağlı elmi axtarışlarında Azərbaycan klassik psixoloji irsinin öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilirdi. Əbdül Əlizadəyə görə, Azərbaycan psixoloji fikir tarixinin bu sahədəki zirvə uğurları, ilk növbədə, böyük Nəsirəddin Tusinin adı ilə bağlıdır. N.Tusi tərəfindən Azərbaycan psixoloji fikrinin kateqorial sisteminin konseptual ölçülərlə açılması təkcə Azərbaycan psixologiyasında deyil, Şərqi psixologiyasında da bənərsiz hadisədir. Bunu əsas götürərək Əbdül Əlizadə Azərbaycanın klassik psixoloji fikrinin öyrənilməsinə daim diqqət mərkəzində saxlamışdır.

Təhsil psixologiyası sahəsində bu dövrə qədər aparıldığı tədqiqatları təkmilləşdirməklə yanaşı, o, etnopsixoloji məsələlərin öyrənilməsinə diqqət artırır. Təhsildə şəxsiyyətin etnopsixoloji zəmində formalaşdırılması ideyası onun 1990-2006-cı illərdə apardığı tədqiqatlarının əsas xətti idi. Bu istiqamət alimin rəhbərlik etdiyi dissertasiya işlərində də xüsusi mövzu kimi diqqət cəlb edir. Ümumilikdə professor Əbdül Əlizadə çox sayda aspirant, dissertant və elmlər doktorları yetişdirib. Qətiyyətli demək olar ki, professor Əbdül Əlizadə Azərbaycan psixologiyasında öz məktəbini yarıda bilməmişdir. Əbdül Əlizadə məktəbi fərdiyyət psixologiyası ilə daha yaxından bağlı olub onun etnopsixoloji, cinsi, mədəni, yaradıcılıq aspektlərindən öyrənilməsinə əsas vəzifə kimi qarşıya qoyur. O, öz yetimlərinə üçün aparılmalı olan tədqiqatlar haqqındakı təzislərini açıqlayır. Azərbaycanda koqnitiv psixologiyanın təmsilçisi olan Əbdül Əlizadə bu təzislərdən Azərbaycan təhsilinin gələcəyi ilə bağlı fikirlərini irəli aparmaq üçün öz davamçılarına ünvanlayır. Bu, Əbdül Əlizadənin bir alim, bir vətəndaş kimi xalqına, millətində, dövlətinə sevgisindən, bağlılıqından qaynaqlanır və sözügedən əməli, niyyət Əbdül Əlizadə şəxsiyyətinin, onun həyata baxışının ana xəttidir.

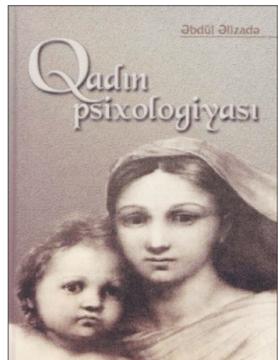
Təbiətin, həyatın dərk olunması, onun insan arzularına rəm edilməsi fərdin intellektinin kamilliyini, hisslərinin saflığını, iradəsinin möhkəmliyini tələb edir. Bu halda insan şəxsiyyəti etik mahiyyət - "obyektiv gözəllik" daşıyır. Belə şəxsiyyətin nəinki özü, onun yaratdığı ideyalar da ətrafındakılara xoş gəlir, digər fərdlərin mədəniyyətini, onun həyata baxışının ana xəttidir.

Təbiətin, həyatın dərk olunması, onun insan arzularına rəm edilməsi fərdin intellektinin kamilliyini, hisslərinin saflığını, iradəsinin möhkəmliyini tələb edir. Bu halda insan şəxsiyyəti etik mahiyyət - "obyektiv gözəllik" daşıyır. Belə şəxsiyyətin nəinki özü, onun yaratdığı ideyalar da ətrafındakılara xoş gəlir, digər fərdlərin mədəniyyətini, onun həyata baxışının ana xəttidir.

Təbiətin, həyatın dərk olunması, onun insan arzularına rəm edilməsi fərdin intellektinin kamilliyini, hisslərinin saflığını, iradəsinin möhkəmliyini tələb edir. Bu halda insan şəxsiyyəti etik mahiyyət - "obyektiv gözəllik" daşıyır. Belə şəxsiyyətin nəinki özü, onun yaratdığı ideyalar da ətrafındakılara xoş gəlir, digər fərdlərin mədəniyyətini, onun həyata baxışının ana xəttidir.

fenomeninə çevrilir. Əbdül Əlizadə mədəniyyəti bizim hər birimiz üçün belə işiq mənbəyidir.

Mədəniyyət sahəsində aparılan tədqiqatların nəticəsi belədir ki, o, şəxsiyyətin fərdi-psixoloji xüsusiyyəti olmasa da, özündə bir sıra genetik əlamətləri ehtiva edir. Bu baxımdan demək olar ki, Əbdül Əlizadə fenomenini, yaradıcılığını kamillik səviyyəsinə çatdıran onun mədəniyyətdir. Harmoniya da mədəniyyətin və yaradıcılığın vəhdətindən əmələ gəlir. Həmçinin insanın elmi və mədəni səviyyəsi nə qədər yüksəkdirsə, o, bir o qədər də dərin müşahidə qabiliyyətinə, zəngin estetik əlamə, güclü yaradıcı təxəyyülə malik olur. Dilimizdə tez-tez işlətdiyimiz "alim olmaq asan, insan olmaq çətindir" kəlamının fəlsəfi-psixoloji izahı da göstərilən fikirlərlə üst-üstə düşür. Mədəni dünyanı kamilliyə qovuşdurmaq, zəkani kamilliyə qovuşdurmaqdan daha çətindir. Çünki birincisi ruhu iradəyə, ikincisi isə iradəni ruha tabe etmək lazım gəlir. Əbdül müəllim isə buna böyük məharətlə nail olub. Professor Əbdül Əlizadənin həyatı Azərbaycan tarixinin ziddiyyətləri - dövlət siyasətinin sürətlə dəyişdiyi, ictimai münasibətlərin bir-birini əvəz etdiyi dövrlərinə təsadüf edir: II Dünya müharibəsi, quruculuq illəri, 60-70-ci illərin kommunizm eyforiyası, 80-ci illərin yenidənqurma kampaniyası, 90-cı illərin milli azadlıq hərəkatı və nəhayət, müstəqillik dövrünün paradoksları. Bu tarixi təcrübəni nəzərdən keçirdikcə onun şəxsiyyətə tə

bir imkanlarının qloballığı ilə bəzənməyə məlumdur ki, heç bir şey şəxsiyyətə yanlış ideologiya, saxta nəzəriyyə, süni siyasi konsepsiyalar qədər böyük zərər vurmur. İrasiyalı mənsəli bu təsirlər şəxsiyyətə və istedad itkilərinə, əxlaqi sərvtələrin, milli dəyərlərin deformasiyasına, fərdi və ictimai vicandan neqativ halların yaranmasına gətirib çıxarır. Əbdül müəllim isə bütün bu keşməkeşli dövrlərdə yalnız bir mənbədən - milli ruhumuzdan qidalanıb.

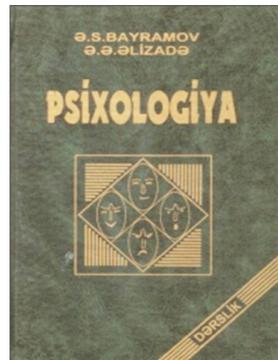
Professor Əbdül Əlizadənin bütün fəaliyyəti dəyərlik prinsipi ilə tənzimlənir. Deyərlərə xüsusi əhəmiyyət verən insanlar isə, hər şeydən əvvəl, həqiqətin açılmasında maraqlıdır. Belə adamlar həyata rəssam, tənqidi və empirik yanaşırlar. Psixoloji nəzəriyyələrdəki təsnifləşdirmələrə görə Əbdül Əlizadə şəxsiyyətini "nəzəri tip"ə daxil etmək olar. Belə insanlar yüksək səviyyədə intellektualdır. Əzərləri daha çox fəlsəfəyə yaxın olan fundamental fəaliyyət seçirlər. Əbdül müəllim fenomeni özündə, həmçinin "estetik tip"ə məxsus keyfiyyətləri də daşıyır. Bu tip ədəbi insanlar isə daha çox forma və harmoniyanı qiymətləndirir, hər hansı həyat hadisələrinə gözəgəlməlik, məzmunluluq, simmetriklilik və müvafiqlik nöqtəyi-nəzərindən yanaşırlar.

Əbdül müəllim həmişə narahat idi. Bu hissələrin sabitliyi onun yalnız ayrı-ayrı fərdlər üçün deyil, ümumilikdə insanlara, bəşəriyyətə, dünya üçün narahatlığından xəbər verirdi. Bəzən bu üvilik mistik dərəcədə əsrərangiz olmaqla gerçəkliyin hüduqlarından kənara çıxırdı. Onun mənbəyini də

bütövlükdə təbii qüvvələrə əlaqələndirmək mümkün deyildi. Əgər axtarılsa, onu bu təbii qüvvələr (hisslər) içərisində daha çox məsuliyyət hissi ilə əlaqələndirmək olar. Bu hiss həmişə onu müşayiət edirdi. Dərin insanı münasibətlər, ictimai maraq, demokratiya, hadisələrə fəlsəfi yanaşma, milli mədəniyyətimizə xələl gətirən təzyiqlərə qarşı bənərsizlik kimi keyfiyyətlərinin mənbəyində də məhz məsuliyyət hissi dayanır. Bu, Əbdül müəllimin ruhunda, qanında olan, vətənpərvərliklə bağlı qüvvələrdən yaranan təbii hissi idi.

Əbdül Əlizadə fenomenində milli təbiyyətlərinə konsepsiyasında "şər" anlayışına aid edilən keyfiyyət tapmaq çətindir. Xüsusilə bir sıra yaradıcı insanlar

da təzahür edən mənsəpəstlik və qərəzlilik kimi keyfiyyətlər onun təbiətinə həmişə yad olub. Əbdül müəllim həm özündən güclülərə, həm də özündən zəiflərə hörmətlə yanaşırdı. Əbdül Əlizadənin ən "zəif cəhəti" - nifrət etməyi bacarmaması, yaradıcılığının ən məhsuldar cəhəti isə özünün psixoloji imkanlarını, potensialını da neqativ halların yaranmasına gətirib çıxarır. Əbdül müəllim isə bütün bu keşməkeşli dövrlərdə yalnız bir mənbədən - milli ruhumuzdan qidalanıb.

Professor Əbdül Əlizadənin bütün fəaliyyəti dəyərlik prinsipi ilə tənzimlənir. Deyərlərə xüsusi əhəmiyyət verən insanlar isə, hər şeydən əvvəl, həqiqətin açılmasında maraqlıdır. Belə adamlar həyata rəssam, tənqidi və empirik yanaşırlar. Psixoloji nəzəriyyələrdəki təsnifləşdirmələrə görə Əbdül Əlizadə şəxsiyyətini "nəzəri tip"ə daxil etmək olar. Belə insanlar yüksək səviyyədə intellektualdır. Əzərləri daha çox fəlsəfəyə yaxın olan fundamental fəaliyyət seçirlər. Əbdül müəllim fenomeni özündə, həmçinin "estetik tip"ə məxsus keyfiyyətləri də daşıyır. Bu tip ədəbi insanlar isə daha çox forma və harmoniyanı qiymətləndirir, hər hansı həyat hadisələrinə gözəgəlməlik, məzmunluluq, simmetriklilik və müvafiqlik nöqtəyi-nəzərindən yanaşırlar.

Əbdül müəllim həmişə narahat idi. Bu hissələrin sabitliyi onun yalnız ayrı-ayrı fərdlər üçün deyil, ümumilikdə insanlara, bəşəriyyətə, dünya üçün narahatlığından xəbər verirdi. Bəzən bu üvilik mistik dərəcədə əsrərangiz olmaqla gerçəkliyin hüduqlarından kənara çıxırdı. Onun mənbəyini də

Əbdül müəllim həmişə başqalarına qarşı dözümlü olub. Real məqsədə qarşı qoyulan əldəçilik hərəkatlarına, motivlərin gizlədilməsi üçün irəli sürülən yalançı fikirlərin qeyri-müəyyənliyinə, sərbətsizliyinə, ziddiyyətlərinə təmkinlə yanaşırdı. Yüksək mədəniyyətlə özünün real münasibətini ortaya qoyurdu. Bu münasibətin qayəsində isə bir fikir dayanırdı: "Məni yalnız sənin elmin inandırır bilər".

Əbdül Əlizadənin yaradıcılıq keyfiyyətinin ən mühüm tərəfi onun real gerçəkliyə öz əksini tapırdı. O, təbii insanları olduğu kimi və daha tez qəbul edirdi. Belə insanların nöqsanlarına və zəifliyinə yüksək tələbkarlıqla yanaşırdı, böyük diqqətlə kömək göstərirdi. Bu mənada o, özündə millətimize xas olan ən incə, ülvə, nadir mədəni keyfiyyətləri əks etdirən "əxlaqi bütövlük" yaratmışdı. Nə yaşılardına, nə də tələbə, aspirant və dissertantlara "mənməlik" nöqtəyi-nəzərindən münasibət bəsləmədi. Onun humanizmi təmənsəzsiz idi.

Əbdül müəllim öz davranışına heç zaman sını don geyindirməz, təbiiyyətlə seçilirdi. O, başqalarında xoş təəsürat yaratmaq meylinəndən uzaq idi. Diqqət mərkəzində olmaq meyl də ona yad idi, lakin Əbdül müəllimin iştirakı ilə keçirilən bütün elmi, ədəbi və s. məclislərdə o, həmişə diqqət mərkəzində olurdu.

Əbdül Əlizadə fenomeni, hər şeydən əvvəl, öz harmoniyası ilə diqqəti cəlb edir. Bu harmoniyanı onun daxili aləminin və davranışının məzmun bütövlüyü yaradırdı. Həmçinin bu harmoniya onun təbiətinin ülviliyindən xəbər verirdi. Əbdül müəllimin daxili də (mədəniyyəti), xarici də (yaradıcılığı) ülvə bir yüksəklikdə dayanır. Hansının təsir edən, hansının təsir edilən olması sualına cavab vermək də çətindir.

Klassik fəlsəfədə bu fikirlərə təkrar-təkrar rast gəlirik ki, idrak (ağıl) və təbiyyətlə (mədəniyyət) bir-biri ilə vəhdətdə olan sahələrdir. İnsan qabiliyyətlərini təkmilləşdirən, inkişaf etdirən də idrakdır - bədi və elmi idrak. İstər yaradıcılıq, istərsə də mədəniyyət şəxsiyyətin keçici deyil, fəlsəfəsiz, sistemli dinamik inkişaf edən xassələrdir. Ontogenetik inkişafın hər hansı mərhələsində dinamik inkişafda fəsilə yarandıqda sistem pozulur, şəxsiyyət də deformasiya əmələ gəlir. Fenomenə fərdi əlamətlər zəifləyir. Əbdül Əlizadə fenomenində biz belə zəifliyə rast gələ bilmərik.

Alimin şəxsiyyətinin, şəxsi keyfiyyətlərinin təhlili, elmi ideyaların işlənməsi, öz inam və əqidəsi uğrunda dönməzliyi, elmi fəaliyyəti məişət məsələlərindən üstün tutması onun elmin fədsinə çevrilməsinə, həm də nüfuz və hörmət qazanmasına şərait yaradır. Eləcə də bu insanlar özlərindən sonrakı nəsillərə yaxşı örnək olurlar. Bu mənada, Əbdül Əlizadəni dünya şöhrətli Ziqmund Freydlə müqayisə etmək olar. Ziqmund Freyd 70 il eyni şəhərdə (Vyana), 40 il eyni evdə yaşayıb. Xəstələri həmişə eyni kabinetdə qəbul edib. Həmişə bir

kreslodə oturub. Altı övlad atası olan Freyd heç bir öyləncə ilə məşğul olmayıb, həmişə ciddi olub. Onu aldatmaq mümkün deyildi, sanki rentgen kimi insan qəlbini görürdü. Şöhrət çəngəli Freydi çox gec - 80 yaşından sonra tapdı. 1936-cı ildə o, Kral Akademiyasına üzv seçildi.

Əbdül Əlizadə də 46 il eyni evdə yaşayıb, 55 ildən artıq hər gün eyni qaydada elmi fəaliyyətlə məşğul olub. O da Freyd kimi öyləncələrdən qaçıb, sevincini, xoşbəxtliyini ərsəyə gətirdiyi əsərlərdə, auditoriyada tələbələrə mühazirədə tapıb.

Freydin yaradıcılığı, nəzəriyyəsi, irəli sürdüyü fikirlər insanlara qararıqlıqda şimşək çaxması təsiri bağışlayır. Hər kəs istər-istəməz bu işığa doğru çevrilir, kimi heyətlə baxır, kimi də yanaqları qızarmış halda utancaq hissələr keçirir. Əbdül Əlizadə yaradıcılığı qararıqlıqda şimşək çaxmasına bənzəməyə də, hər bir mərhələdə qoyulmuş sosial normalardan müəyyən qədər uzaqlaşma, yeni zamanı qabaqlamaq effekti verir.

Onun varlığı nur, enerji mənbəyi kimi əhatəsində olanlara nüfuz edirdi. Bu işığı hiss etməmək olmurdu. Onun daxili dünyası şərtlikdən, ənənəvilikdən həmişə uzaq olub. Başqalarına təziyyət göstərmək, təəssüfləndirmək, peşmanlıq hissi yaratmaq, zəifliyinə nəzər çatdırmaq kimi qeyri-humanist münasibəti xoşlamayıb. Lakin özünəməxsus təsir vasitələri vardı. Bunlardan ən başlıcası özünün şəxsi nümunəsi idi. Sanki o, başqalarını "Nə edim?" sualına Əbdül Əlizadə fenomenini nümunə göstərirdi: "Onun kimi!".

Professor Əbdül Əlizadə fenomeni o qədər zəngindir ki, onun haqqında danışmaq üçün kifayət qədər mövzu tapmaq mümkündür. Eyni zamanda bu şəxsiyyətin böyüklüyü qarşısında özünü aciz, gücsüz sanır, haqqında söz deməyə çətinlik çəkir. Ömrünün müdrik, elmi yaradıcılığının məhsuldar, pedaqoji fəaliyyətinin ən təcrübəli və səmərəli dövründə - həyatının 83-cü ilində dünyasını dəyişən Əbdül Əlizadəyə ünvanlanan ürek sözlərinin axınına düşmək, ona layiq fikir söyləmək çətindir.

İnanıq ki, bütün deyilənlər Əbdül Əlizadənin zəngin elmi irsi ilə yaxından tanış olan tədqiqatçıları onun mahiyyəti, məzmun istiqamətləri ilə bağlı araşdırmalara döndürən sövq edəcəkdir. Psixoloqların bir-birini əvəz edən gənc nəsilləri bunu ən çətin, ən məsuliyyətli, ən mötəbər tədqiqat sayaraq Əbdül müəllimin şəxsiyyəti ilə harmoniya yaranan zəngin, maraqlı fikirlərlə, konsepsiyalarla, ideyalarla dolu elmi irsinə əbədi bir ehtiramla, sevgi və sayğı ilə üz tutacaq və bu irsi bizim milli dəyərlər xəzinəmizdə əbədi yaşadacaqlar.

Ramiz ƏLİYEV,
psixologiya üzrə elmlər doktoru, professor,
Limunət ƏMRAHLI,
psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent